

pravil, more delegacija na predlog upravnega odbora izključiti. Za tak sklep je treba dvotretjinske večine.

VI. Dolžnosti in pravice članov.

§ 7.

- Visokost letnih doneskov za posamezne člane določa delegacija od leta do leta.
- Posamezna društva morajo vpsolati dotične doneske vsako leto do konca maja meseca „Zavezine“ blagajniku.
- „Zavezi“ pristopivše društvo ima vpsolati nemudoma imenik svojih članov (t. j. ime, značaj in bivališče posameznih svojih društvnikov), društvenega odbora ter prepis svojih pravil.
- Vsako „Zavezino“ društvo si mora naročiti „Zavezino“ glasilo.
- Po vsakem občnem zboru posameznih društev je prijaviti „Zavezine“ vodstvu novoizvoljeni odbor in vse druge spremembe.
- Vsako „Zavezino“ društvo izvoli delegate za „Zavezino“ zborovanje, in sicer izvoli društvo 10 članov enega delegata, društvo do 10 do 20 članov dva, društvo 20 do 30 članov tri itd. Volitev delegatov velja za eno leto.
- Vsak član „Zavezi“ pristopivšega društva ima pravico govoriti na glavnih skupščinah, staviti predloge, udeleževati se razprav in uvajati goste s sporazumljenjem predsednikovim.
- Pri sejah delegatov imajo pravico svetovanja in glasovanja le delegatje, pri glavnih skupščinah pa vsak član.

VII. Uprava.

- § 8. „Zavezo“ upravlja a) vodstvo; b) upravni odbor; c) delegacija.

§ 9. V upravnem odboru so: a) predsednik; b) I. in II. podpredsednik; c) I. in II. tajnik; d) I. in II. blagajnik; e) uredniki in upravniki „Zavezinih“ listov; f) še toliko odbornikov, kolikor jih pride v odbor po § 11.

§ 10. Predsednik, I. tajnik in I. blagajnik tvorijo „Zavezino“ vodstvo, ki rešuje vse tekoče zadeve in objavlja svoje sklepe v društvenem glasilu. V važnih vprašanjih si mora dobiti pritrdilo upravnega odbora.

§ 11. „Zavezina“ delegacija voli najprej vodstvo, t. j. predsednika, I. tajnika in I. blagajnika. Ko je ta volitev končana, se volijo ostali odborniki.

Ostale odbornike — razen urednikov in upravnikov „Zavezinih“ listov — izvolijo delegati posameznih v „Zavezi“ zastopanih kronovin, in sicer za Kranjsko, Primorje in Štajersko po tri; za Dalmacijo in Koroško pa izvolijo dotični delegati na vsakih 50 članov, ki pripadejo iz teh kronovin „Zavezi“, po enega odbornika; vendar tudi ti deželi ne smeta imeti več nego po tri odbornike.

Urednike in upravnike „Zavezinih“ listov imenuje začasno in z naknadnim odobrenjem upravnega odbora „Zavezino“ vodstvo in so oni obenem člani upravnega odbora.

§ 12. Vodstvo se voli z listki. O načinu izvolitve ostalih odbornikov — izvzemši urednike in upravnike — pa določuje od slučaja do slučaja delegacija; vendar se sme voliti „z vzklikom“ samo, ako ni ugovora.

Upravni odbor voli iz svoje srede I.

in II. podpredsednika, II. tajnika in II. blagajnika.

Vse volitve se vrše z nadpolovično večino glasov. Ako se pri dveh volitvah ne doseže nadpolovične večine, pride do ožje volitve. Kadar je enoliko glasov, odloči žreb.

Vse volitve so veljavne za tri leta; vendar se razteza njih doba do izvolitve novega odbora.

§ 13. Odborniki, ki imajo kot pooblaščenca „Zaveze“ kake izdatke, imajo pravico zahtevati povrnitev stroškov. Članom vodstva, urednikom in upravnikom „Zavezinih“ listov sme določiti upravni odbor za njih delo primerno nagrado. Pri določitvi teh nagrad ne sme biti dotičnik pri seji navzoč. O dovoljenih nagradah je poročati delegaciji.

§ 14. Predsednik vodi seje vodstva, upravnega odbora, delegacije in glavne skupščine; sklicuje vodstvene in odborove seje; zastopa „Zavezo“ na zunaj; podpisuje s tajnikom vse spise; ima v razpregledu imenik vseh članov; hrani društvene spise in je odgovoren za pravočasno izvršitev odborovih in zborovih sklepov.

Delegacijo in glavno skupščino sklicuje vodstvo po sklepu upravnega odbora.

§ 15. Ako je predsednik zadržan, ga zastopa I., oziroma II. podpredsednik v vseh njegovih dolžnostih in pravicah.

§ 16. Tajnik oskrbuje vse pisarske posle, spisuje zapisnike vodstvenih sej ter sestavlja letna poročila o delovanju „Zaveze“ in „Zavezinih“ učiteljskih društev.

§ 17. Zapisnike sej upravnega odbora, delegacije in glavne skupščine sestavljata dva zapisnikarja, ki jih imenuje predsednik izmed članov upravnega odbora oziroma delegacije. Zapisnike vodstvenih sej podpisujejo vsi trije člani vodstva; zapisnike upravnega odbora predsednik in zapisnikarja; zapisnike delegacij in glavne skupščine pa predsednik, zapisnikarja in še dva izvoljena overovatelja.

§ 18. Blagajnik vodi vse v svoje področje spadajoče knjige in račune, prejema in izdaje denar ter podpisuje s predsednikom vred vse spise, tičeče se denarnih zadev.

§ 19. Vodstvene seje more sklicati predsednik, ako to zahteva vsaj en član vodstva; seje upravnega odbora pa na pisмено zahtevanje vsaj treh odbornikov. Delegacije se mora sklicati, ako to zahteva polovica „Zavezinih“ društev.

§ 20. Upravni odbor je sklepčen, ako je prisotnih najmanj polovico odbornikov, vodstvo pa, ako so navzoči vsi trije člani.

§ 21. „Zavezina“ delegacija je zbor upravnega odbora in delegatov posameznih učiteljskih društev in je sklepčna pri vsakem številu.

§ 22. Delegacija določi čas, upravni odbor pa kraj glavne skupščine.

§ 23. Delegatom se je pri zborovanju delegacije izkazati s potrdilom svojega imenovanja, ako se to zahteva.

§ 24. Delegacija voli vsako tretje leto upravni odbor, oziroma izvrši vsako leto potrebne dopolnilne volitve, sestavi dnevni red glavne skupščine, določa „Zavezino“ glasilo in letne doneske (§ 7 a), razsoja prepire, nastale v „Zavezi“ ter sklepa o premembah pravil in o razdruženju „Zaveze“.

§ 25. V vseh sejah in zborovanjih se sklepa z relativno večino glasov, razen o

§ 6. d) in § 28. Kadar je enoliko glasov, odloči predsednik.

VIII. Glavna skupščina.

§ 26. Glavna skupščina se vrši vsako leto enkrat. Ta obravnava vse predmete, ki jih postavi na dnevni red delegacija. Glavna skupščina lahko traja več dni. Poleg skupščine se lahko prirede tudi seje raznih odsekov.

IX. Društveno glasilo.

§ 27. V društvenem glasilu se objavlja „Zavezina“ izvestja, sklepi, oglasi in pozivi ter poročila posameznih „Zavezinih“ učiteljskih društev.

X. Razdruženje.

§ 28. „Zaveza“ se razdruži, ako to sklene delegacija s tričetrtinsko večino navzočih delegatov. Ista delegacija tudi določi, kaj je storiti z društveno imovino; vendar se sme ta porabiti le v korist učiteljstva.

§ 29. Ako pa „Zaveza“ preneha iz kakega drugega vzroka, prevzame njeno imovino mestni magistrat ljubljanski, ki naloži denar v hranilnico in posojilnico Učiteljskega konvikta v Ljubljani, ostalo imovino pa shrani dotlej, da se ustanovi nova „Zaveza“ avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev s sedežem v Ljubljani. V last te nove „Zaveze“ preide potem vse društveno imetje.

XI. Občne določbe.

§ 30. „Zaveza“ ima svoj pečat z napisom: „Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev v Ljubljani“, ki ga brani predsednik.

§ 31. Upravno delovanje se določi s posebnim „poslovnim redom“, ki ga sestavi odbor, a potrdi delegacija.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca junija: K 103.640.04.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Delovanje kmetijske družbe kranjske.

Dne 9. t. m. se je vršil v „Mestnem domu“ v Ljubljani občni zbor kmetijske družbe kranjske.

Učiteljstvo, ki deluje za prosep kranjskega kmetijstva v mnogoštevilnih podružnicah imenovane družbe, se gotovo zanima, kakšno je njeno delovanje. Naši tovariši so stember mnogim podružnicam, in na njih sloni vse njihovo delovanje. Zato se nam zdi umestno, da poročamo tudi mi o delovanju kmetijske družbe kranjske.

Na občnem zboru je poročal o družbenem stanju, oziroma o njenem delovanju ravnatelj gospod Gustav Pirc. Iz tega poročila posnemljemo:

Leta 1907. je imela družba 6915 članov, torej za 177 več kakor leta 1906.

V tekočem letu, to je leta 1908., je pa družbi pristopilo že doslej 1271 novih članov. Število članov je sedaj naraslo na čez 7000.

Člani so bili razdeljeni v 133 podružnic. Od lanskega občnega zbora sem je bilo nanovo ustanovljenih sedem podružnic, in sicer v Koprivniku, Kočevski Reki, Starem logu, Ravnah, Preloki, Semiču in stari cerkvi.

Društveno delovanje v letu 1907. je bilo tako-le: Vložni zapisnik izkazuje 984 strogo uradnih dopisov, poslovnih števil pa izkazuje 32.636.

V družbini pisarnici, ki jo vodi družbeni ravnatelj, sodeluje poleg njega še 1 tajniški pristav, 1 pisarničar, 1 knjigovodja, 3 skladiška uradnika, 1 pomožni uradnik in 3 služabniki, ki pomagajo tudi v skladišču.

Delovanje podružnic je bilo večinoma jako živahno; posebno zadnji čas se mora njih vedno skrbnejše delovanje pohvalno omeniti. Delo glavnega odbora ima največjo oporo v uspešnem delovanju podružnic. Podružnice imajo sedaj 29 drevesnic ter vsako leto v svojem okolišu oddajo veliko število dreves. 20 podružnic v vinskih krajih ima tudi večje ali manjše trtnice in nekatere tudi vzorne vinograde. Za vzdrževanje drevesnic in trtnic dobivajo podružnice primerne podpore iz državnih in deželnih sredstev.

O družbinih zavodih in podjetjih je naslednje poročati:

1. Družbena podkovska šola. Ta šola, ki jo ima družba že 60 let v svoji oskrbi, je pravzaprav obrtna šola, ki zaradi zakonskih naredb mora obstati, prizadeva pa družbi toliko neupravičenih žrtev, da je glavni odbor moral skleniti, da se iznebi te šole, oziroma žrtve zanjo. Dogovori s c. kr. deželno vlado, z deželnim odborom in z magistratom stolnega mesta Ljubljane merijo na to, da naj se način vzdrževanja podkovske šole tako izpremeni, da bodo omenjeni činitelji dovolj prispevali in odvezali družbo vsakih žrtev. Zopet se ustanovi živinska bolnica. Podkovska šola je pod vodstvom posebnega ravnatelja, delujeta pa na nji učitelj podkovstva in njegov asistent. Šola je imela, kakor običajno, v preteklem letu dva polletna tečaja.

2. Družbena sadna drevesnica. Družba ima sedaj dve drevesnici, in sicer staro na bivšem poizkusnem dvorec na Poljanah in novo drevesnico na prostoru v Gornji Šiški. V stari drevesnici se ne pride-luje dovolj dobro drevje za oddajo, zato družba ne more zadoščati naročilom svojih članov in je zaradi tega prisiljena že pet let naročati iz gornjeavstrijskih združenih drevesnic vsako leto po več tisoč visokodebelnih dreves. To naročanje tujega drevja, ki družbi prizadeva razmeroma velikih žrtev, se bo moralo toliko časa vzdrževati, dokler ne bo v novi drevesnici dovolj drevja na razpolaganje. Nova sadna drevesnica v Gornji Šiški je sedaj zasajena s štirimi letniki sadnega drevja. Prvo drevje bo mogoče oddati jeseni leta 1909. Gospodarstvo v novi drevesnici je tako urejeno, da bo mogoče vsako leto oddati 23 do 24 tisoč visokodebelnih in pritrilnih sadnih dreves raznih plemen in vrst.

3. Družbeni dvorec na Viču. Ta dvorec ima družba sedaj štirinajsto leto v zakupu. Njegov namen je delati poizkušnje z raznimi semeni, vzgajati plemensko goved ter dajati prostor za kupljene plemenske živali, ki se s pomočjo državne in deželne podpore razdeljuje po deželi. Gmotni uspeh je popolnoma

Dalje v prilogi.

službo. Ko je videla, da ne pojnim njenega razlaganja, mi je rekla:

„Veš, Pavliha, tako si neupameten, da slišiš travo rasti!“

Zdaj pa imaš — sem si mislil.

Veste, gospod urednik, moja žena pa trdi vedno prav, kar trdi. Zato tudi nisem natančno vedel kako je z menoj in punco nespameti. Takoj prihodnjo nedeljo, sem šel na Barje. Tam je največ trave. Postavil sem se sredi prostranega travnika, ki je menda last tamošnjega tovariša Črnagoja, in sem natezal ušesa in — čujte, gospod urednik — pa sem res nekaj slišal!

Kaj je pravzaprav tisto bilo, kar sem slišal, ne vem, toda ko sem prišel čez dva tedna zopet tja, je bila trava več kakor za dve pedi večja, kar je dokaz, da je rasla in kar potrjuje mojo ženo v veri, da trdi vedno prav!

Pa še nekaj drugega se je pripetilo! Takrat, ko sem poslušal na Črnagojevem travniku travo, takrat se je nekaj zasukalo v moji duši, um se mi je razsvetlil, oči so se mi od-

prle, in v tistem trenutku sem spoznal, da nisem ustvarjen samo za navadnega učitelja, ampak najmanj za nadzornika, če ne še celo za ljubljanskega nadučitelja ali pa za učiteljskega zastopnika v mestnem šolskem svetu ali pa za urednika „Uč. Tov.“

Nadzorniških mest sedaj ni praznih. Voditeljsko mesto je razpisano; za to mesto bom kompetiral in ga tudi drugi ne bo dobil kakor Pavliha. Za zastopnika v mestni šolski svet bodo pa tudi mene volili. Samo nadzornik Gabršek se mi noče umakniti. On je bil namreč poleg tovariša Režka izvoljen za zastopnika učiteljstva. Sedaj ko je postal nadzornik, bi se moral — po mojem mnenju — odpovedati tej časti — pa se noče. Mene pa to jezi, ker ne morem priti na njegovo mesto in moram zato vsak dan poslušati zabavlje svoje žene, da ne pridem nikamor naprej.

Sicer so nekateri moji tovariši tega mnenja, da ni bilo za ljubljansko učiteljstvo še nikdar tako dobro preskrbljeno, kakor je sedaj, ko ga ščitijo trije nadzorniki, namreč: c. kr. okr. šol. nadzornik Maier, c. kr. okr. šol. nad-

zornik Belar in c. kr. okr. šol. nadzornik Gabršek.

To podpisem tudi jaz, učitelj Pavliha, z obema rokama — če bi moje žene ne bilo — tako pa moram Vas, gospod urednik, prositi, pišite Vi g. Gabršku in recite mu, naj odloži častno mesto učiteljskega zastopnika, saj bo imel mogoče dovolj sej pri ljubljanskem okoliškem in kamniškem šolskem svetu in naj pusti, da pridem tudi jaz že končno naprej!

Vam

vdani

Pavliha,
učitelj.

Živali in alkohol.

Abstinenti iščejo v svojem boju proti pijančevanju vedno pomoči pri živalih, ki nam jih postavljajo za zgled, češ, ker živali lahko prebijajo brez alkohola in tudi ne čutijo nikake potrebe po njem, zato je nenaravno, da edino človek zauživa alkoholične pijače, ker jih potrebuje za duševno in telesno „moč“. Apostoli zmernosti pa so s to trditvijo na krivi poti:

tudi med živalmi je prav poštenih pijancev in ni redko, da se „ga“ tudi kak čveteronožec prav grdo naleze...

Lastniki zverinjakov in pazniki po živalskih vrstovih zamorejo potrditi, da uporabljajo zlasti sloni vsako mogočo priliko, da pridejo do kake „dobre kapljice“. Žganje ljubijo prav posebno, in če je kak slon nemaren ali pa če je ozlovoljen in hudoben, je najboljšo sredstvo: dati mu nekaj litrov jeruša ali kakega drugega močnega žganja. Najbolje je, da se mu to pijačo vlije v vodo, kadar gre pit; s slastjo pijača potem debeločezec pijačo in kadar je prespal svojo pijanost, je zopet popolnoma pomirjen in dobre volje. Medvedje in opice so veliki pivopivci, a tudi žganja ne odklanjajo. Tudi konji radi pijo pivo; znani tržaški spe-diter Exner n. pr. ima konja, ki mu je potrebno zaporedoma deset vrčkov piva ravno toliko, kakor nas enemu izpiti kozarec vode. Psi so takisto veliki prijatelji alkohola; ako so se enkrat navadili alkoholičnih pijač, skoro ne morejo več prestajati brez njih. Bili so psi, ki so jim gospodarji dajali alkohola, kolikor se ga

povoljen. — Goved na dvorec je simodolskega plemena. Kupujejo se mladi bik, ker se ceneje dobivajo in se v zadostni starosti zopet prodajajo.

4. Obdarovanje starih za-
služnih kmetijskih poslov. V to
svrhu je glavni odbor leta 1898. ustanovil v
proslavo vladarjeve 50letnice cesarja Franca
Jožefa I. jubilejski zaklad za obdarovanje starih
kmetijskih poslov. Ta zaklad je leta 1907. do-
segel vsoto 2787 K 60 v.

5. Kmetijska gospodinjstva
šola v Ljubljani. Med najvažnejšimi
druženimi podjetji je ta šola, ki je bila tudi
ustanovljena v proslavo petdesetletnega vladanja
cesarja Franca Jožefa I. Šola je združena z
internatom. Praktično so se gojenke vežbale v
kuhanju, šivanju, pranju, likanju, govedoreji,
prasičereji, zelenjadarstvu, evetčarstvu in sad-
jarstvu. Tudi je bil to leto, kakor običajno,
praktičen mlekarški tečaj. Gospodinjstva šola
ima sedaj vzorne svinjake za rejo čistokrvnega
angleškega prasičjega plemena, popolnoma pri-
merno urejen goveji hlev, ki je gotovo naj-
pravilnejši na Kranjskem, ima velikanske vzorne
kurnjake, majhen sadovnjak oblikanega drevja
ter ima od Marijanišča na razpolaganje obširni
zelenjadni in evetični vrt.

6. Deželna poizkusna klet v
Ljubljani. Novi ameriški vinogradi, ki
bo do kmalu nadomestili po trtni uši uničene
stare vinograde, dajejo od leta do leta več
vina. To vino je treba našim vinščakom lahko
in za primerno ceno v denar spraviti, če naj
se jim s tolikimi žrtvami zasnovano novo vino-
gradništvo izplačuje. To in izpremenjene raz-
mere v vinski kupčiji, tekmovalnost s tuji itd.
nalaga družbi dolžnost, skrbeti za razpeševanje
domačih vin, oziroma domače vinščake podpi-
rati pri vinski kupčiji. To nalogo ni lahko vr-
šiti. Iz tega vzroka je družba pred petimi leti
osnovala v Ljubljani deželno poizkusno vinsko
klet z žrtvami, ki so za družbo naravnost ogromne.
Za leto 1907. je družba prosila državne pod-
pore, ki ji je tudi bila prisojena in izplačana.
Naloge vinske kleti imajo očiten uspeh.

7. Zalaganje poučnih kme-
tjskih knjig. Strokovnih knjig našemu
kmetovalcu nedostaja, zato je glavni odbor že
odnekaj priskrboval izdajo primernih kmetij-
skih poučnih spisov, ki so prirejeni za naše
razmere. Leta 1900. je odbor pričel z izdajo
„Kmetijske knjižnice“ in je doslej izšlo 8 zvez-
kov. Poleg teh knjig izdaja odbor kratke spise
z naslovom „Gospodarska navodila“.

8. Družbeno uradno glasilo
„Kmetovalec“ sicer služi družbi kot
uradno glasilo za prijavljanje njenih raznih
razglasov, vendar je tako urejevan, da je v
prvi vrsti poučen kmetijski list. „Kmetovalec“
je danes najstarejši slovenski kmetijski časnik.
Leta 1907. je završil XXIV. letnik ter se ga
je tiskalo 8000 izvodov.

9. Priskrbovanje kmetij-
skih potrebščin družbenim
članom se je sčasoma tako razvilo, da
družba lahko s ponosom gleda na to svoje
delo. Navadno sklene pogodbe za vse leto ter
skrbi, da doseže kolikor mogoče nizke cene,
ter toliko popusta in priskrbnine, da more
blago kmetovalcem oddajati po najnižjih cenah,
sami hoteli in ki so zategadelj poginili na de-
liriju, psi namreč, če tudi njih gospodarji nam
ni znano.

Tudi ptiči niso vsi zmerni; posebno pa-
pige so znane žganjarko. Tudi pri živalih nižjih
vrst vidimo isto potrebo po alkoholu. Priroda
sama nudi žuželkam različne vrste alkoholičnih
pijač. Zgled za to nam je vinska palma (Mau-
ritia vinifera), katere skorjo vrtajo različni
hrošči, ker se cedi iz nje sladki, močno alko-
holični sok, ki je jako opajajoč. Indijancem
južne Amerike daje to drevo takozvano pal-
movo vino.

Tudi nekatere mesojedoče rastline izlo-
čujejo enak sok; žuželka, ki jo je ta sok pri-
vabil, je potem seveda izgubljena in postane
žrtev dotične rastline. Abstinente porečejo, da
je to pravična kazen za pijančevanje. No, če-
tudi ne trdijo prav, ako trdijo, da živali sploh
ne uživajo alkohola, vendar je res, da ima tudi
v živalstvu uživanje alkoholičnih pijač čisto
jako zle posledice. Čebele, ki jim dajejo medu,
pomešanega s sladkorjem, se prevržejo zaradi-
tega v kratkem času v pravcate razbojnice.
Naveličajo se svojega dela in hodijo potem
plenit v sosednje uljake. Edinost.

kakršne so le pri nakupovanju na debelo mo-
goče. Pri priskrbovanju strojev in orodja družba
ves popust prepušča naročnikom. Podružnice
pa imajo razno nalogo, da s skupnim naroča-
njem znižajo skupne stroške, oziroma v uva-
ževanja vrednih slučajih izposlujejo olajšave
pri plačevanju naročenega blaga. Pri priskrbo-
vanju kmetijskih potrebščin se družba drži
načela, kolikor mogoče oddajati le one potreb-
ščine, ki jih trgovci po deželi dosedaj niso
imeli, posredovanje gospodarskih potrebščin pri
družbi pa je danes raztegnjeno skoraj na vse
kmetijske potrebščine, razen na otrobe in žito
za krmo. To priskrbovanje je zavzemalo leta
1907. več kakor petdeset predmetov, ki spa-
dajo v to skupino.

Kmetijska družba je leta 1907. izvršila:
2111 pošiljatev 1690 strankam raznih semen
v teži 18.100 kg, 5882 pošiljatev 2960 stran-
kam umetnih gnojil v teži 3.286.900 kg, 2544
pošiljatev 2247 strankam raznih krmil v teži
178.800 kg, 371 pošiljatev 371 strankam ga-
lice in žvepla v teži 200.700 kg, 13.742 po-
šiljatev 722 strankam raznega kmetijskega
orodja in strojev, 1100 pošiljatev drevja.

Družba je torej v letu 1907. priskrbel
9990 strankam raznih gospodarskih potrebščin
z drevjem, s stroji in z orodjem vred okroglo
375 vagonov ter je to blago oddala v 25.750
pošiljatih. Denarni promet je pri tem dosegel
poldrugi milijon kron. Ker je družba kupila
375 vagonov gospodarskih potrebščin in jih
ravno toliko oddala, zato je blagovni promet
znašal 750 vagonov ali 38 polno naloženih to-
vornih vagonov. Namen priskrbovanju gospodar-
skih potrebščin po kmet. družbi je ta, družbe-
nim članom dajati gospodarske potrebščine v
najboljši, zajamčeni kakovosti in po najnižjih
cenah.

Poleg izvršitve sklepov obnega
zboru in vodstva družbenih zavodov in pod-
jetij je glavni odbor oskrboval vsa tekoča
družbena opravila ter tudi pospeševal domače
kmetijstvo.

Izmed posameznih ukrepov glavnega od-
bora za pospeševanje kranjskega
kmetijstva vobče ter posameznih kul-
turnih vrst posebej glavni odbor omenja na-
slednje:

Kmetijsko rastlinstvo je
glavni odbor pospeševal s tem, da je članom
naročal dobrega semena, v prvi vrsti predenice
čistega deteljnega semena, raznih žit, krompirja
in pesnega semena.

Posebno dobri so bili to leto trajni druž-
beni uspehi pri uvaževanju in porabi umetnih
gnojil. Leta 1907. se jih je porabilo 329 va-
gonov, torej ravno za 43 vagonov več kakor
leta 1906. Dosedaj so se na Kranjskem umetna
gnojila večinoma rabila le za travnike, a sedaj
so jih naši člani pričeli rabiti tudi za žito,
fižol in krompir. Leta 1907. se je v ta namen
porabilo že kakih 160 vagonov gnojil.

V tekočem letu, to je leta 1908., Kranj-
ska prav gotovo porabi že 500 vagonov umetnih
gnojil ter bo s to porabo primeroma med pr-
vimi, če ne prva dežela v Avstriji. Če se pa
upoštevata, da na Kranjskem, razen par vagonov
vsa gnojila porabijo le preprosti kmetovalci, se
sme neoporečno trditi, da porabijo
kranjski kmetje danes v Avstriji
primeroma največ umetnih gnojil.
Že od nekaj si je družba veliko priza-
devala, da bi kmetovalci uvideli neobhodno
potrebo gnojenja travnikov. Zadnji čas si družba
zlasti prizadeva, kmetovalce pridobiti za porabo
gnojnice kot najboljšega in najcenejšega gnojila
za travnike.

Vinstvo je družba pospeševala s tem,
da je posredovala dobavo zanesljivo dobre in
cene modre galice in žveplene moke. Po zni-
žani ceni je družba oddala tudi veliko trtnih
škropilnic in nahrbtnih žvepalnikov. Družba je
več podružnicam izprosila državne, oziroma
deželne podpore za njih ameriške trtnice in za
poizkusne vinograde.

Za važno smatra glavni odbor delovanje
glede razpeševanja vinskega pridelka, zaradi
česar je ustanovil v Ljubljani deželno vinsko
klet.

Sadjarstvo je družba pospeševala
kakor druga leta, v prvi vrsti s tem, da je od-
dala mnogo tisoč sadnih dreves.

Govedorejo je družba pospeševala
s tem, da je skrbela za dobavo čistokrvnih
bikov plemenjakov, ki jih je s pomočjo državne
podpore oddajala živinorejcem po znižani ceni.
Leta 1907. je družba oddala 55 bikov ple-

menjakov. Uspehi pospeševanja govedoreje od
strani družbe so naravnost veliki in se kažejo
v boljši kakovosti kranjske govedi. Zadnje de-
sedletje je glavni odbor pričel v ljubljanski
okolici ter v političnih okrajih Logatec in Po-
stojna z upeljavo bikov simodolskega plemena.

V prospeh mlekarstva je družba
vedno marljivo delovala, saj je že več kakor
trideset let preteklo, odkar je osnovala prve
mlekarske zadruge.

Svinjerejo je družba pospeševala z
oddajo čistokrvnih plemenskih prasičkov velike
bele angleške pasme. Oddalo se je vsega skupaj
138 plemenskih prasičkov.

Konjerejo je pospeševal samostojni
konjerejski odsek, ki je skoraj popolnoma ne-
odvisen od družbe.

Pospeševanje čebelarstva je glavni
odbor prepustil „Slovenskemu čebelarstvu“
društvu. Glavni odbor je društvu za l. 1907.
izposloval 1000 K državne podpore.

Za pospeševanje ribarstva na Kranj-
skem skrbi okrajni ribarski odbor v Ljubljani,
ki mu je družba za leto 1907. izposlovala 1000
kron državne podpore.

Največjo važnost je glavni odbor pokladal
na kmetijski pouk.

Leta 1907. je glavni odbor priredil na
Vrhniki šteti mlekarški tečaj pod vodstvom
potovalnega učitelja g. Legvarta. Letos se tak
tečaj, in sicer petmesečen, vrši prav sedaj na
Vrhniki.

Glavni odbor smatra za eno najvažnejših
svojih nalog, da strokovno znanje po možnosti
širi potom pouka. Naši gospodarji postajajo
vedno bolj ukažljivi, kar svedoči o mnogobrojno
obiskovana kmetijska potna predavanja, hitro
razpeševanje kmetijskih strokovnih knjig, tiso-
čera strokovna vprašanja, ki danzadnevom pri-
hajajo družbi, in sploh povsodi zbujejo za-
nimanje za kmetijski strokovni napredek.

V ne posebno povoljnih razmerah naše
družbe se mora pridobitev 7000 članov, rešitev
32.636 poslovnih števil v pisarnici, promet 750
vagonov gospodarskih potrebščin, denarni
obrat, ki je letos prekoračil
dva milijona kron, in poleg tega še
popisani intenzivni kmetijski pouk, ter obširno
literarno delovanje na kmetijskem polju sma-
trati za prav veliko delo. Novi dohodek iz
mlekarstva, v kakovosti in količini izboljšana
govodoreja in prasičja reja, pomnoženi pridelek
zaradi porabe umetnih gnojil itd., pomenja
povišanje dohodkov kranjskih
kmetovalcev na leto za več mi-
lijonov kron, za družbo pa velepomem-
ben uspeh.

Dohodki leta 1907. so znašali 1.081.100
kron 68 v, stroški pa 995.035 K 17 v, torej
je ostanka 86.065 K 51 v. Denarni promet je
znašal 2.162.201 K 36 v. Bilanca izkazuje
227.990 K 81 v aktiv in 117.368 K 46 v
pasiv, torej je bilo 31. decembra 1907 družbe-
nega aktivnega premoženja 110.622 K 35 v.
Proračun izkazuje 775.600 K dohodkov in
ravno toliko stroškov, v resnici pa bo stvar
veliko ugodnejša po dosedanjih izkušnjah.

Kako je napredovala in se razvijala družba,
je povedal predsednik pl. Detela:

Družba, ki ima čez 7000 članov in se
tiska „Kmetovalec“ 8000 izvodov, je imela pred
25 leti, ko je vstopil vanjo kot tajnik sedanji
njen ravnatelj g. Pirc, 600 članov. „Kmeto-
valec“ se je tiskal v 600 izvodih, letni denarni
promet pa je znašal le 50.000 K — letos znaša
nad 2 milijona kron. Umetnih gnojil, ki se jih
je preteklo leto porabilo 375 vagonov, pred 25
leti ni bilo skoraj nič. Napredek kmetijske
družbe pomeni splošni napredek kmetijstva na
Kranjskem. Kmetijski stan se danes organizira
in tudi država je spoznala važnost tega stanu.
Odbor predlaga zborovalcem predlog o usta-
novitvi pokojninskega zaklada in ostalnem
nameščenju druž-
benih uradnikov v smislu sklepa lan-
skega obnega zboru.

Ta predlog je bil tudi sprejet.

Za novega predsednika je bil izvoljen
dosedanji podpredsednik g. Fr. Povše, drž.
in dež. poslanec, za podpredsednika pa vele-
tržec g. Ivan Knez. V odbor so bili voljeni
gg. Franc Pavlin, stavbni svetnik (178
glasov), Alojzij Pavlin, veterinarski nad-
zornik (170 glasov), baron Lichtenberg
(131 glasov), Franc Slane, župan v Litiji

(127 glasov). Grof Barbo je ostal z 49 gla-
sovi v manjšini. Ker se je g. Slane brez po-
trebe odpovedal izvolitvi, ostane to mesto do
prihodnjega obnega zboru prazno.

Občni zbor je sprejel predlog mokronoške
podružnice, naj bi tov. naduč. Lunaček priredil
spis o zatiranju krtice ali voluharja. Ta spis
založi družba. Čast našemu tovarišu!

„Slovenec“ se je po stari denuncianski
in škodoželjni navadi zagnal v tiste, ki so se
posluževali pravice svobodne volitve ali ki so
samo prišli poslušat. Seveda je najbolj udaril
po učiteljstvu. Ako ne bje po nas, ni srečen.
Njegov poročevalec išče že dolgo vrsto let.
Naposed utegne najti.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Savinsko učit. društvo zboruje v četr-
tek, dne 23. julija t. l. ob 2. uri popoldne
na Gomilskem. Dnevni red: Naznanila pred-
sedstva, poročilo blagajnika, volitev delegata za
glavno skupščino „Zaveze“, potovanje na severni
tečaj, predava s pomočjo skioptikona tovariš
Jakše, predlogi in nasveti. — K mnogobrojni
udeležbi vabi R. Vrabl, t. č. predsednik.

Kozjansko učit. društvo. Na zboro-
vanju 12. t. m. so bile razne dveh zastopane
vse šole kozjanskega okraja, a tudi več odlič-
nih gostov (naš starosta g. Čížek, g. dr. Žiher,
sod. pristav, gđ. Moričeva, ga. Potočnikova,
gg. Omerza in Leskošek) je prihitelo na pri-
jazni holm, na stari Pilštanj. Najmočnejša pri-
vlačna sila pa je bil vsekakor tov. Pesek iz
Narapelj, ki nam je v svojem nad vse zani-
mivem govoru pokazal pot, ki drži do še te-
snejše stanovske organizacije, pot, po kateri
hodimo, da bo narod canil in spoštoval nas in
naše delo, pot, po kateri ga dovedemo do osa-
mosvojitve, do blagostanja. Odobravanje in
dolgotrajni aplavz je sledil njegovim izjavam.
K društvu je prijavil svoj pristop tov.
Viher — Dobje, poslovila sta se pa gđ. Zu-
pantičeva in tov. Hohnjec, ker odhaja prva v
Šmarje, slednji pa v Maribor kot kazničnični
učitelj. — Socialni odsek, ki je štel do sedaj
samo štiri člane, se pomnoži za enega; izvoljen
je tov. Pulko — Dobje.

Na predlog tov. Morica se naprosi tov.
Šket, da do prihodnjega zborovanja izgotovi
„Imenik normalij in ga pošlje posameznim
šolskim vodjam v pogled. G. Šket obljubi to
storiti. — Glede enotnega obravnavanja šolskih
zamud se bomo razgovarjali in sklepali o pri-
liki prihodnjega zborovanja, ki bo v Kozjem.

Konjsko učiteljsko društvo je zbo-
rovalo dne 25. junija v Konjicah. Dobra ude-
ležba je kazala, da se društveniki vseskozi za-
vedajo svoje stanovske dolžnosti — seveda iz-
jem nikjer ne manjka — in da se besede
predsednikove padle na rodovitna tla ter rodile
sad. „Dobra beseda lepo mesto najde“. Še več
kakor besede pa pomaga njegov in nekaterih
tovarišev in tovarišic lep zgled, tako da se
tukaj pregovor: „Verba movent, exempla tra-
hant“ popolnoma uresničuje. Opravičilo se je
eni tovarišici.

Zapisnik se odobri. Tov. predsednik pre-
čita nato dopise. 1. „Zaveza“ prosi za donesek
za Legov spomenik. Nabralo se je med zbo-
rovalci 11 K. 2. „Zveza narodnih društev na
Štajerskem in Koroškem“ vabi k pristopu. Na
predlog tov. Jurka je društvo pristopilo, ker
ga nato veže sveta dolžnost. 3. „Zadruga narodne
založbe v Celju“ vabi tudi k pristopu. Tov.
Jurko predlaga, da za sedaj ne moremo, ker
nimamo denarja, pač pa se moralno zavežemo,
da to takoj storimo, kakor hitro nam bo mo-
goče. „Zveza“ pozivlja k sodelovanju pri kon-
certih, ki bi se naj prirejali vsako leto. Tov.
predsednik vzpodbuja društvonike, da bi dobro
stvar podpirali po možnosti.

Tov. predsednik poroča o zadnjih dveh
roditeljskih sestankih v Čadramljah. Dne 24.
maja je bil roditeljski sestanek zavoljo nekega
cerkvenega opravila nekoliko slabše obiskan.
Peskova „Slepa ljubezen“ je napravila na ljud-
stvo dober vtisk. Dne 24. junija pa je bil se-
stanek prav dobro obiskan. Oba referenta sta
jako dobro podavala. Tov. Ravbarju gre vsa
hvala za trud in požrtvovalnost. Posnemanja
vredno! Naj služi kot zgled mlajšim tovari-
šem! Prihodnja dva rod. sestanka bodeta 26.
julija in 23. avgusta, torej teden pozneje kakor
je bilo objavljeno. Prihodnje šolsko leto pa se
začno prirejati roditeljski sestanki po vsem
okraju, in sicer: v Čadramljah dne 8. novem-
bra, v Tepanju v drugi polovici novembra, pri
St. Jerneju v nedeljo pred Jožefom, pri Sv.
Kunigundi maja, junija, julija in avgusta, na
Keblju ob priliki blagoslovljanja šolskega po-
sloplja, zadnje nedeljo v počitnicah. Vivant
sequentes!

Tov. Kozuh nam podava o roditeljskih
vprašanjih. Staršem bi se naj predložile tako-
zovane vprašalne pole, ki bi jih naj izpolnili.
Učitelj bi jih na šolskem popisovanju in pri
roditeljskih sestankih poučeval, kako je to sto-